

UZASADNIENIE

Pozwem z dnia 09 lipca 2014 r. (data prezentaty tut. Sądu) skierowanym przeciwko B. B. (1), (...) S.A. w W. wniosła o zasądzenie od pozwanej na rzecz powodowej spółki kwotę 8.367,00 zł wraz z ustawowymi odsetkami od cząstkowych kwot składających się na należność główną liczonymi od daty wniesienia pozwu do dnia zapłaty. Powodowa spółka wniosła również o zasądzenie od pozwanej na rzecz powoda kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych oraz kosztów uiszczonej opłaty skarbowej od pełnomocnictwa. W uzasadnieniu pozwu pełnomocnik powoda wskazał, iż odpowiedzialność pozwanej wynika z umowy o wspólnej odpowiedzialności materialnej zawartej w dniu 28 września 2013 r., a następnie rozliczenia inwentaryzacji przeprowadzonego w dniu 26 maja 2013 r., które wykazało niedobór w towarze i w kasie (pozew k. 3-6).

W odpowiedzi na pozew pozwana B. B. (1) wniosła o oddalenie powództwa w całości oraz zasądzenie od strony powodowej kosztów procesu według norm przepisanych. W uzasadnieniu swojego stanowiska pozwana wskazała na szereg zaniedbań powoda w zakresie organizacji pracy i zabezpieczenia mienia w placówce nr (...) w K., w której pozwana świadczyła pracę, a które w jej odczuciu przesuwają ciężar odpowiedzialności za stwierdzone niedobory z pozwanej na powoda. Ponadto pozwana zakwestionowała rzetelność przeprowadzonego remanentu i inwentaryzacji, gdyż zdaniem pozwanej były przeprowadzone wbrew obowiązującym ogólnym zasadom ich przeprowadzenia (odpowiedź na pozew k. 51-53).

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

Pozwana B. B. (1) była zatrudniona w (...) S.A. w W. w okresie od dnia 21 października 2012 r. do dnia 12 października 2013 r. w pełnym wymiarze czasu pracy na kolejno zajmowanych stanowiskach : sprzedawcy – kasjera, lidera stoiska mięsnego, kierownika sklepu w sklepie (...) znajdującym się w K. przy ul. (...).

(świadcstwo pracy k. 15).

W związku z obsługą kasy pozwana odpowiadała za stan gotówki z codziennych utargów i jego zgodność z raportem kasowym. Powodowa spółka podpisywała z pracownikami umowy o wspólnej odpowiedzialności materialnej. W dniu 26 maja 2013 roku powód podpisał z pracownikami Delikatesów (...) – sklepu nr (...) w K., w tym z pozwaną, umowę o wspólnej odpowiedzialności materialnej, na podstawie której powierzył pracownikom łącznie mienie znajdujące się w sklepie nr (...) w K.. Powierzone mienie obejmowało towary stanowiące własność pracodawcy oraz mienie powierzone pracodawcy, obecnie i na przyszłość z obowiązkiem zwrotu lub wyliczenia się. Zgodnie z § 3 podpisanej umowy, powierzenie mienia obejmowało przeprowadzenie inwentaryzacji zdawczo-odbiorczej towarów przechowywanych w sklepie nr (...) według stanu na dzień podpisania umowy, tj. 26 maja 2013 roku z udziałem wszystkich pracowników podejmujących się wspólnej odpowiedzialności materialnej i podpisanie umowy przez wszystkich pracowników przyjmujących tę odpowiedzialność. Za niedobory i szkody w towarach handlowych pracownicy podpisujący umowę byli odpowiedzialni w częściach procentowych określonych w treści umowy (B. B. (1) w 16,68%). Dodatkowo, zgodnie z treścią powyższej umowy o wspólnej odpowiedzialności, za niedobory gotówki w kasie, ujawnione po zakończeniu pracy przez pracownika obsługującego kasę danym dniu, odpowiadał w całości pracownik pełniący funkcję kasjera przy kasie, w której ujawniono niedobór. Umowę o wspólnej odpowiedzialności materialnej z dnia 26 maja 2013 r. podpisało 6 pracowników powoda: B. B. (1), J. G., M. B. (1), B.M., A. R., B. W.. Zgodnie z treścią powyższej umowy niedobory gotówki przechowywanej w sklepie po rozliczeniu kasjerów z pracy przy kasach wspólną odpowiedzialność materialną ponoszą w równych częściach (po 50%) J. G. i B. B. (1). (umowa k. 19v.)

Placówka nr (...) w K. jest samoobsługowym sklepem o powierzchni sprzedażowej około 140 m². Praca w sklepie odbywała się na zmiany. W sklepie pracowały najpierw cztery osoby na jednej zmianie a potem dwie. Personel zajmował się swoimi obowiązkami a dodatkowo sprawował ochronę nad towarem a gdy jedna osoba poszła na magazyn to na sali sprzedażowej pozostawała tylko jedna osoba. Dochodziło do częstych kradzieży, ale zatrudniona

ilość pracowników nie pozwalała na zabezpieczenie mienia. Usytuowanie sklepu wewnątrz powodowało, iż pracownicy nie mieli dobrej widoczności na sklep ze swoich stanowisk pracy. Na środku sklepu stały wysokie regały, a przy wyjściu znajdowały się półki, które były okradane. Największa kradzież dotyczyła biletów komunikacji miejskiej na kwotę 2.000,00 zł, za co pracownicy sklepu zostali obciążeni odpowiedzialnością, gdyż byli obciążani za wszelkie straty z tytułu kradzieży. Klienci mieli wolny dostęp do regałów z towarami. W sklepie funkcjonował monitoring, ale kamery były skierowane na kasy i nie obejmowały całej powierzchni sklepu. Ponadto, kierownik sklepu z uwagi na nawał obowiązków nie miał możliwości sprawdzania nagrań z monitoringu.

(zeznania świadków: M. B. (2) k. 262, M. B. (1) k. 263, B. W. k. 270v., C. M. k. 307v., B. B. (2) k. 308v., B. K. k. 372-374).

W sklepie nr (...) w K.był problem klimatyzacją, co powodowało straty w towarze, w szczególności w mięsie. Bardzo często dochodziło do awarii chłodni i lodówek. Wyroby czekoladowe i czekolado podobne w okresie letnim, rozpuszczały się z uwagi na wysoką temperaturę. Zepsute warzywa, owoce, mięso i nabiał były wyrzucane i obciążały sklep. W trakcie inwentaryzacji jako niedobór potraktowano słodycze, które nadawały się do wymiany oraz produkty przeterminowane.

(zeznania świadków: B. B. (2) k. 308v., B. K. k. 372-374)

Po zakończeniu drugiej zmiany, jeżeli kierownik B. B. (1) była nieobecna inny pracownik odpowiedzialny za to danego dnia, po przeliczeniu, deponował pieniądze w sejfie. Dostęp do sejfu, gdzie przechowywane były pieniądze był ogólnodostępny. Kod zabezpieczający sklep nie był zmieniany i był już znany wszystkim pracownikom, także tym którzy już nie pracowali w tym sklepie.

(zeznania świadków: B. K. k. 372-374, B. B. (2) k. 308v.)

Podczas inwentaryzacji pracownicy sklepu liczą towar, a po zliczeniu członkowie komisji inwentaryzacyjnej sczytują policzony przez załogę towar kolektorami. Na koniec drukowany jest spis towarów z natury, który wówczas pracownicy podpisują. Następnie pracownicy materialnie odpowiedzialni są zapoznawani ze wstępnym wynikiem inwentaryzacji i jej ostatecznym księgowym rozliczeniem.

(zeznania świadków: E. C. k. 180-182, P. K. k. 177-179, E. S. k. 183-185, T. G. k. 186-187).

W trakcie inwentaryzacji w dniu 28 września 2013 r. stwierdzono niedobór w towarze w wysokości 30.323,01 zł. W kasie stwierdzono niedobór w wysokości 2.364,83 zł. Jednak była to kwota nieuwzględniająca błędnie ujęte kwoty z terminali, jak również wpłaty z kolektury totalizatora. W październiku 2013 roku przy rozliczaniu totalizatora za miesiąc wrzesień stwierdzono, że utarg z kolektury totalizatora nieuwjęty w raportach kasowych dodatkowo opiewał na kwotę 2.125,75 zł.

Po uwzględnieniu wszystkich korekt niedobór gotówki w kasie wynosił 4.490,58 zł. (rozliczenie inwentaryzacji – k. 20, korekta do rozliczenia k.21 zeznania świadka T. G. k. 186-187)

Uwzględniając procentowy zakres odpowiedzialności majątkowej pozwanej za niedobór w towarze pracodawca wystawił notę księgową nr (...)z dnia 8 października 2013 r. na kwotę 5.057,88 zł oraz uwzględniając odpowiedzialność materialną pozwanej za niedobór gotówce przechowywanej w sklepie notę nr (...)z dnia 8 października 2013 r. Powód w oparciu o kwotę niedoboru w kasie wskazanej w korekcie do rozliczenia inwentaryzacji dotyczącej braku wpłaty utargu z kolektury totalizatora za okres od dnia 23 września 2013 r. do dnia 27 września 2013 r. wystawił kolejną notę nr (...)na kwotę 1.062,87 zł.

(nota księgową nr (...)k. 22, nota księgową nr (...)k. 23, nota księgową nr (...) k. 24

Powyższy stan faktyczny został ustalony w oparciu o materiał dowodowy zgromadzony w sprawie. Dowody z dokumentów złożonych do akt sprawy nie budziły wątpliwości Sądu i nie były kwestionowane przez strony. Sąd dał wiarę zeznaniom świadków przesłuchanych w sprawie: E. P. k.136-137, P. K. k. 177-179, E. C. k. 180-182, E. S. k.

183-185, T. G. k. 186-187, K. Z. k. 261, M. B. (2) k. 262, M. B. (1) k. 263, B. W. k. 270v, C. M. k. 307v., B. B. (2) k. 308v., B. K. k. 372.

Sąd uznał za wiarygodne zeznania świadków: M. B. (2), M. B. (1), B. W., C. M., B. B. (2), B. K., które spójnie i logicznie opisywały warunki pracy w sklepie nr (...) w K., sposób zabezpieczenia mienia oraz sposób dokonywania inwentaryzacji w powodowej spółce.

W zakresie procedur dotyczących przeprowadzania inwentaryzacji w powodowej spółce Sąd opierał się również na zeznaniach świadków: E. C., P. K., E. S. i T. G., którzy zgodnie relacjonowali obowiązujące w tym zakresie zasady.

Sąd nie oparł swoich rozważań na zeznaniach E. P. i K. Z., albowiem ocenił je jako nieprzydatne dla rozstrzygnięcia przedmiotowej sprawy z uwagi na ich nieprecyzyjność.

Sąd zważył co następuje:

Powództwo jako niezasadne podlegało oddaleniu.

Zgodnie z treścią art. 124 k.p. pracownik, któremu powierzono z obowiązkiem zwrotu albo do wyliczenia się: pieniądze, papiery wartościowe lub kosztowności, narzędzia i instrumenty lub podobne przedmioty, a także środki ochrony indywidualnej oraz odzież i obuwie robocze, odpowiada w pełnej wysokości za szkodę powstałą w tym mieniu (§1). Pracownik odpowiada w pełnej wysokości również za szkodę w mieniu innym niż wymienione w § 1, powierzonym mu z obowiązkiem zwrotu albo do wyliczenia się (§2). Od odpowiedzialności określonej w § 1 i 2 pracownik może się uwolnić, jeżeli wykaże, że szkoda powstała z przyczyn od niego niezależnych, a w szczególności wskutek niezapewnienia przez pracodawcę warunków umożliwiających zabezpieczenie powierzonego mienia (§3).

Stosownie do treści art. 125 k.p. na zasadach określonych w art. 124 k.p. pracownicy mogą przyjąć wspólną odpowiedzialność materialną za mienie powierzone im łącznie z obowiązkiem wyliczenia się. Podstawą łącznego powierzenia mienia jest umowa o współodpowiedzialności materialnej, zawarta na piśmie przez pracowników z pracodawcą (§1). Pracownicy ponoszący wspólną odpowiedzialność materialną odpowiadają w częściach określonych w umowie. Jednakże w razie ustalenia, że szkoda w całości lub w części została spowodowana przez niektórych pracowników, za całość szkody lub za stosowną jej część odpowiadają tylko sprawcy szkody (§2).

Szczegółowe zasady odpowiedzialności materialnej pracowników, zgodnie z delegacją ustawową zawartą w art. 126 § 1 k.p. określono w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 4 października 1974r. w sprawie wspólnej odpowiedzialności materialnej pracowników za powierzone mienie. Zgodnie z brzmieniem § 2 ust 1 i 3 powyższego rozporządzenia, pracownicy mogą przyjąć na podstawie pisemnej umowy zawartej z pracodawcą wspólną odpowiedzialność materialną za szkody spowodowane powstaniem niedoboru w powierzonym im łącznie mieniu, na warunkach określonych w omawianym przepisie. Umowa o wspólnej odpowiedzialności materialnej co do zasady może być zawarta, jeżeli na przyjęcie wspólnej odpowiedzialności materialnej wyrażają zgodę wszyscy pracownicy zatrudnieni w miejscu powierzenia mienia. Jednocześnie, zgodnie z § 7 wskazanego wyżej rozporządzenia, wspólna odpowiedzialność materialna nie wyklucza odpowiedzialności indywidualnej za inne mienie powierzone danej osobie. Stosownie do przepisu § 8 ust. 1 powyższego rozporządzenia warunkiem ustanowienia wspólnej odpowiedzialności materialnej jest powierzenie mienia łącznie wszystkim pracownikom, którzy mają być objęci taką odpowiedzialnością - na podstawie inwentaryzacji przeprowadzonej z ich udziałem lub z udziałem osób przez nich wskazanych oraz zapewnienie im możliwości zgłaszania uwag w związku z przebiegiem i wynikami inwentaryzacji. Za prawidłowe przeprowadzenie inwentaryzacji na podstawie, której powierza się pracownikowi mienie z obowiązkiem zwrotu lub do wyliczenia się, odpowiadają nie tylko członkowie komisji inwentaryzacyjnej, lecz również pracownik, który w takiej sytuacji godzi się na przyjęcie odpowiedzialności materialnej za powierzone mienie (tak Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 5 września 1986r. w sprawie o sygnaturze IV PR 254/86, Lex nr 12997).

W świetle powyższego, należy stwierdzić, że odpowiedzialność pracownika za powierzone mienie uwarunkowana jest zatem przede wszystkim istnieniem pisemnej umowy o odpowiedzialności materialnej, udokumentowanym

powierzeniem (do zwrotu lub wyliczenia się) w związku z tą umową mienia pracownikowi w okolicznościach umożliwiających mu (w toku inwentaryzacji) zgłaszanie zarzutów, powstaniem szkody w powierzonym pracownikowi mieniu oraz zawinieniami pracownika związanymi przyczynowo z powstaniem tej szkody (które w myśl wytycznych z 29 grudnia 1975 r. o materialnej odpowiedzialności pracowników mogą wynikać z samego faktu zaistnienia szkody w mieniu powierzonym). Analogiczne stanowisko zaprezentował Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 1 lipca 1977 r. w sprawie o sygn. IV PR 156/77 (Lex nr 14399).

Zgodnie z brzmieniem art. 124 § 3 k.p. od odpowiedzialności określonej w § 1 i 2 tegoż przepisu pracownik może się uwolnić jedynie wtedy, jeżeli wykaże, że szkoda powstała z przyczyn od niego niezależnych, a w szczególności wskutek niezapewnienia przez pracodawcę warunków umożliwiających zabezpieczenie powierzzonego mienia. Potwierdza to również teza wyroku Sądu Najwyższego z dnia 25 maja 2000 r. (I PKN 635/99; opublikowano: OSNP z 2001 r. Nr 21, poz. 642), gdzie stwierdzono, że nawet pracownik, któremu nie można przypisać winy w nadzorze nad mieniem powierzonym z obowiązkiem zwrotu lub do wyliczenia się ani winy umyślnej za szkodę powstałą w tym mieniu, nie jest zwolniony od odpowiedzialności odszkodowawczej na podstawie art. 114 k.p. W podobnym tonie wyraził swój pogląd Sąd Apelacyjny, uznając konieczność poniesienia odpowiedzialności przez pracownika nawet za niedobór wynikły z przyczyn nieustalonych (por: wyrok z dnia 2 czerwca 2009 r. w sprawie III APa 41/2009, LEX nr 1645639). Jednocześnie to na pracowniku ciąży obowiązek wykazania w trakcie procesu, że szkoda powstała na skutek okoliczności od niego niezależnych (tak: A.Król, Odpowiedzialność materialna pracowników za powierzone przez pracodawcę mienie. Komentarz praktyczny do art. 124 kodeksu pracy, ABC 122217).

Z powyżej poczynionych rozważań wynika zatem, iż pracodawcę obciąża ciężar dowodu w zakresie wykazania prawidłowego powierzenia mienia oraz nierozliczenia się z niego przez pracownika, zaś pracownik kwestionując swoją odpowiedzialność z tytułu umowy o wspólnej odpowiedzialności materialnej za mienie powierzone musi wykazać, że szkoda powstała z przyczyn od niego niezależnych, a w szczególności wskutek niezapewnienia przez pracodawcę warunków umożliwiających zabezpieczenie powierzzonego mienia, o czym stanowi art. 124 § 3 k.p.

Przenosząc powyższe rozważania na grunt niniejszego postępowania, wskazać należy, iż w przedmiotowej sprawie zaistniały przesłanki uchylające materialną odpowiedzialność pracownika – pozwanej z tytułu niedoboru towarów i gotówki stwierdzonego w wyniku inwentaryzacji przeprowadzonej w dniu 26 maja 2013 roku oraz sporządzonej do niej korekty. Ze zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego wynika bowiem, iż powodowa spółka nieprawidłowo powierzyła pracownikom sklepu nr 9 w tym pozwanej mienie. Z poczynionych przez Sąd ustaleń faktycznych wynika też, że powód nie stworzył pracownikom możliwości odpowiedniego zabezpieczenia mienia. Sklep wyposażony był co prawda w sejf, jednak był on ogólnodostępny dla wszystkich a sam sklep był zabezpieczony poprzez kod powszechnie znany osobom postronnym. Ponadto należy zauważyć, że na terenie sklepu nie było stałych pracowników ochrony, a na zmianie pracowały jedynie dwie osoby. Z zeznań świadków wynika, że w sklepie nr (...) w K. funkcjonował monitoring, ale z uwagi na nawal pracy kierownik sklepu nie był w stanie sprawdzać z niego nagrań. Ponadto monitoring nie obejmował całego obszaru sklepu. W tej sytuacji monitoring nie stanowił realnego środka zabezpieczenia mienia. Z zeznań świadków wynika, że obsada kadrowa sklepu nie pozwalała na właściwe zabezpieczenie towaru i często zdarzały się kradzieże, chociażby wskazywana przez świadków kradzież biletów komunikacji miejskiej na kwotę około 2.000 zł. W tych okolicznościach brak jest podstaw aby stwierdzić, iż organizacja pracy w sklepie umożliwiała należyte zabezpieczenie mienia. W tych okolicznościach należy również przyjąć, iż wykazany niedobór towaru i gotówki jest skutkiem niedoskonałości systemu zabezpieczeń placówki, w której powódka świadczyła pracę. Mając powyższe na uwadze w ocenie Sądu powód nie wykazał, iż prawidłowo powierzył mienie pracownikom, a za niedobór odpowiada pozwana.

Ponadto z analizy materiału dowodowego zgromadzonego w przedmiotowej sprawie wynika, że pracodawca zaniechał prowadzenia ewidencji towarów zniszczonych czy też przeterminowanych uznając, że za ten fakt odpowiedzialność ponoszą pracownicy. Tymczasem z zeznań świadków wynika, że w okresie letnim wiele produktów ulegało zepsuciu. W sklepie nie działała klimatyzacja, co przyczyniało się do zepsucia towarów, które obciążały sklep. Pracownicy nie mogą odpowiadać za fakt, iż towary ulegały zepsuciu z uwagi na warunki ich przechowywania albo ulegały zniszczeniu czy przeterminowaniu. W konsekwencji należało uznać, że powód nie udowodnił także wysokości szkody, której

dochodził w niniejszym postępowaniu odszkodowania od pozwanej. Nie zostało bowiem wykazane ile towaru uległo przeterminowaniu czy zniszczeniu i nie wiadomo czy ubytki naturalne przyjęte do rozliczenia w istocie pokrywają wysokość szkody powstałej z tego tytułu.

W świetle powyższych okoliczności Sąd doszedł do przekonania, że nie zostały w niniejszej sprawie spełnione przesłanki przypisania pozwanej odpowiedzialności materialnej za powierzone mienie.

Biorąc pod uwagę powyższe okoliczności Sąd orzekł jak w sentencji wyroku.

Zarządzenie: (...).